

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2024 m. d. įsakymu Nr. 3D-

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS 2023–2027 METŲ STRATEGINIO PLANO INTERVENČINĖS PRIEMONĖS „VIETOVĖS SU GAMTINĖMIS AR KITOMIS SPECIFINĖMIS KLIŪTIMIS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencinės priemonės „Vietovės su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtimis“ įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) 2021/2115](#), kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai [\(ES\) Nr. 1305/2013](#) ir [\(ES\) Nr. 1307/2013](#), su visais pakeitimais, 2021 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamento [\(ES\) 2021/2116](#) dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas [\(ES\) Nr. 1306/2013](#), su visais pakeitimais, 2022 m. gegužės 4 d. Komisijos deleguotojo reglamento [\(ES\) 2022/1172](#), kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) 2021/2116](#) nuostatos dėl bendros žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir su paramos sąlygomis susijusių administracinių nuobaudų taikymo ir apskaičiavimo, 2022 m. gegužės 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento [\(ES\) 2022/1173](#), kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) 2021/2116](#) taikymo taisyklės dėl bendros žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano, patvirtinto 2022 m. lapkričio 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu Nr. C(2022) 8272 (toliau – Strateginis planas), Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Strateginio plano administravimo taisyklės), ir Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (toliau – TI taisyklės), nuostatomis.

2. Taisyklių tikslas – nustatyti paramos pagal Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Vietovės su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtimis“ (toliau – Intervencinė priemonė) skyrimo tvarką ir reikalavimus.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SAŲOKOS

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme, Strateginiame plane, TI taisyklėse, Strateginio plano administravimo taisyklėse.

III SKYRIUS INTERVENCINĖS PRIEMONĖS TIKSLAI IR POREIKIAI

4. Intervencinė priemonė atitinka bendrosios žemės ūkio politikos tikslą – remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Europos Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Europos Sąjungoje.

5. Intervencinė priemonė prisideda prie nacionalinio žemės ūkio ir kaimo plėtros poreikio – palaikyti ūkių ekonominį ir aplinkosauginį tvarumą vietovėse su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtimis – įgyvendinimo.

IV SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

6. Pagal Intervencinę priemonę parama skiriama kasmet už žemės ūkio naudmenų (toliau – naudmenos) plotą vietovėse, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių (didesnio ar mažesnio intensyvumo), ar vietovėse, kuriose esama kitų specifinių kliūčių (intensyvaus karsto ar potvynių užliejamose vietovėse), siekiant kompensuoti pareiškėjams dalį patirtų papildomų išlaidų ir prarastų pajamų dėl vietovei nustatytų didelių gamtinių ar kitų specifinių kliūčių.

V SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

7. Pareiškėjai privalo būti aktyvūs ūkininkai, kurie atitinka bendruosius reikalavimus, nustatytus TI taisyklių II skyriuje, ir laikosi žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijų, nustatytų TI taisyklių III skyriuje, ir kurių žemės ūkio valda (toliau – valda) arba jos dalis:

7.1. yra vietovėje, kurioje esama didelių gamtinių kliūčių (didesnio arba mažesnio intensyvumo), išskirtoje vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento ([ES](#)) Nr. [1305/2013](#) dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas ([EB](#)) Nr. [1698/2005](#), su paskutiniais pakeitimais (toliau – Reglamentas ([ES](#)) Nr. [1305/2013](#)) 32 straipsnio 1 dalies b punkto nuostatomis;

7.2. patenka į Šiaurės Lietuvos karstinio regiono ar Nemuno deltos užliejamų pievų arba į tam tikrų šalies regionų teritoriją, kuri priskiriama prie vietovių, kuriose esama kitų specifinių kliūčių, kategorijos, išskirta vadovaujantis Reglamento ([ES](#)) Nr. [1305/2013](#) 32 straipsnio 1 dalies c punkto nuostatomis.

VI SKYRIUS TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SAŲYGOS IR REIKALAVIMAI

8. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jeigu atitinka šiuos reikalavimus:

8.1. pareiškėjas atitinka aktyviam ūkininkui keliamus bendruosius reikalavimus, nustatytus TI taisyklių II skyriuje;

8.2. pareiškėjo, kaip valdos valdytojo, valda turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre (toliau – Valdų registras) pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. 1351 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“, reikalavimus ir jos duomenys atnaujinti Taisyklių 67 punkte nustatytais terminais ir tvarka;

8.3. pareiškėjui neiškelta byla dėl bankroto ir jis nėra likviduojamas. Atitiktis šiam reikalavimui gali būti tikslinama Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos (toliau – Paraiška) vertinimo metu;

8.4. deklaruotas bendras tinkamas paramai naudmenų plotas vietovėse, kuriose esama didelių gamtinių ar kitų specifinių kliūčių (Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriaus (toliau – Klasifikatorius) I–VI grupės kodai), turi būti ne mažesnis kaip 1 ha, sudarytas iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

8.5. pareiškėjas, pretenduojantis į paramą pagal Intervencinę priemonę už deklaruotas pievas ir (ar) ganyklas (Klasifikatoriaus kodai GPŽ, RZV, 5PT-7, DGP, DGA, DGI, AGP, EPT, EPG, SPT, 5PT-2, ŠLT, EBB, MNP, MNŠ, DKP, EKP, DGG, AŽP), privalo turėti TI taisyklių 3 priedo 1–9, 21, 22, 25 eilutėse pateikiamų bent 0,3 sutartinių gyvulių (toliau – SG)/ha pievų ir (ar) ganyklų (skaičiuojamas 12 mėnesių (nuo praėjusių metų balandžio 1 d. iki einamųjų metų kovo 31 d.) vidutinio ūkinių gyvūnų skaičiaus pagal Ūkinių gyvūnų registre pareiškėjo (valdos valdytojo) arba jo valdos partnerio ar valdoje registruoto šeimos nario (toliau – valdos nariai) esančius duomenis ir visų deklaruojamų pievų ir (ar) ganyklų, už kurias prašoma paramos pagal Intervencinę priemonę, plotų santykis). Ūkinių gyvūnų laikymo vieta turi būti registruota didelių gamtinių (didesnio arba mažesnio intensyvumo) ar kitų specifinių kliūčių turinčioje vietovėje (intensyvaus karsto arba potvynių užliejamose vietovėse) arba besiribojančioje su šiomis vietovėmis teritorijoje;

8.6. pareiškėjas, pretenduojantis į paramą pagal Intervencinę priemonę už daugiameses žoles, auginamas sėklai (tinkami šios pasėlių grupės augalai nurodyti Taisyklių 3 priede), Paraiškoje tokius laukus turi deklaruoti Klasifikatoriaus kodu GPŽ, pasirinkdamas sutartinį kodą „SĖ“ (kai paramos prašoma pagal Intervencinę priemonę) arba „JS“ (kai paramos prašoma pagal Intervencinę priemonę ir pagal Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“). Reikalavimas turėti bent 0,3 SG/ha pagal Intervencinę priemonę deklaruotų pievų ir (ar) ganyklų, kaip nustatyta Taisyklių 8.5 papunktyje, netaikomas.

9. Pareiškėjas, pretenduojantis į paramą pagal Intervencinę priemonę, gali pretenduoti į paramą už tą patį plotą ir pagal tęstines Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, arba kitas Strateginio plano intervencines priemones ar klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingas sistemas (toliau – ekologinė sistema), atsižvelgdamas į paramos priemonių suderinamumą, kuris pateikiamas TI taisyklių 2 priedo Paramos suderinamumo matricoje, jei jis pagal visas šias paramos priemones laikosi savanoriškai prisiimtų įsipareigojimų.

Pareiškėjas, pretenduojantis į paramą pagal Intervencinę priemonę, negali pretenduoti į paramą už tą patį plotą ir pagal ekologinę sistemą „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, kaip nustatyta TI taisyklių 2 priedo Paramos suderinamumo matricoje.

10. Pareiškėjo atitiktis nustatytooms tinkamumo sąlygoms vertinama pagal Paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus, dokumentais pagrįstus bei viešuosiuose registruose esančius duomenis.

11. Pareiškėjams ir jų sutuoktiniams, kurie dalyvavo arba dalyvauja įgyvendinant Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ arba Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, parama neskiriama.

VII SKYRIUS

ĮSIPAREIGOJIMAI

12. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas privalo laikytis įsipareigojimų pagal Intervencinę priemonę, kurių trukmė 1 metai (skaičiuojant nuo einamųjų metų Paraiškos pateikimo dienos iki kitų metų paraiškų teikimo pradžios).

13. Pareiškėjas visoje valdoje privalo laikytis paramos sąlygų, kurios apima Žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimus (toliau – Valdymo reikalavimai), patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-109 „Dėl Žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimų, taikomų nuo 2023 metų, aprašo patvirtinimo ir kontrolės institucijų paskyrimo“, ir Geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimus (toliau – GAAB reikalavimai), patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-107 „Dėl Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, taikomų nuo 2023 metų, aprašo patvirtinimo“.

14. Pareiškėjas Paraiškoje privalo deklaruoti visus valdomus naudmenų ir kitus plotus, už kuriuos jis prašo paramos, taip pat ir visus kitus valdomus naudmenų plotus, nors už juos paramos neprašo, TI taisyklėse nustatyta tvarka. Žemės valdymo teisė gali būti įrodoma pateikiant tai patvirtinančius (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) dokumentus, pagrindžiančius deklaruotų plotų valdymo teisę paskutinę paraiškų teikimo laikotarpio dieną. Parama skiriama tik už Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius naudmenų ir kitus plotus.

15. Pareiškėjas, pretenduojantis į paramą pagal Intervencinę priemonę, privalo laikytis žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijų, nustatytų TI taisyklių III skyriuje.

16. Pareiškėjas įsipareigoja ir privalo ūkininkauti ar užsiimti žemės ūkio veikla deklaruotame plote, už kurį pretenduoja į paramą pagal Intervencinę priemonę, ne trumpiau kaip iki einamųjų metų gruodžio 31 d. Valdos išregistravimo atveju, kai valda išregistruojama iki minėto termino, laikoma, kad pareiškėjas įsipareigojimo nevykdo, todėl nebetenka teisės į jam priklausiusią paramą, o tais atvejais, kai parama ar jos dalis iki šios datos pareiškėjui jau išmokėta, jis privalo paramą grąžinti.

17. Dėl paramos gavėjų, kurie galimai nevykdo įsipareigojimo ūkininkauti ar užsiimti žemės ūkio veikla deklaruotame pagal Intervencinę priemonę plote iki Taisyklių 16 punkte nustatyto termino, Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) gali priimti sprendimą administraciniu būdu patikrinti ūkininkavimo faktą.

18. Pareiškėjas, pretenduojantis į paramą pagal Intervencinę priemonę už deklaruotus pievų ir (ar) ganyklų plotus, privalo turėti ūkinių gyvūnų, kaip nustatyta Taisyklių 8.5 papunktyje.

19. Pareiškėjas, pretenduojantis į paramą pagal Intervencinę priemonę už daugiametes žoles, auginamas sėklai, privalo:

19.1. būti įtrauktas į atestuotų dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą, skelbiamą Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – VAT) interneto svetainėje (<http://www.vatzum.lt/>), arba būti pasirašęs augalų dauginamosios medžiagos auginimo ir supirkimo sutartis su dauginamosios medžiagos tiekėjais;

19.2. turėti VAT išduotą sėklinio pasėlio aprobavimo aktą;

19.3. turėti pagal augalų dauginamajai medžiagai keliamus teisės aktų reikalavimus VAT išduotą sėklos sertifikatą, kuriame nurodyta, kad sėkla teisės aktų nustatyta tvarka yra galutinai sertifikuota;

19.4. iki kitų metų birželio 1 d. Agentūrai pateikti galutinai sertifikuotos sėklos sertifikatą, jei pats rinkai tiekia augalinę dauginamąją medžiagą.

Jei pareiškėjas yra pasirašęs augalų dauginamosios medžiagos auginimo ir supirkimo sutartis su dauginamosios medžiagos tiekėjais ir ne pats rinkai tiekia dauginamąją medžiagą, iki kitų metų birželio 1 d. Agentūrai turi būti pateikta sudaryta augalinės dauginamosios medžiagos auginimo ir supirkimo sutartis bei galutinai sertifikuotos sėklos sertifikatas. Sėklos sertifikatą gali pateikti pareiškėjas arba sutartyje nurodytas augalų dauginamosios medžiagos supirkėjas.

20. Pareiškėjui draudžiama dalyti valdą, jei jis siekia gauti didesnę paramos sumą, išvengti paramos ribojimo ar išvengti GAAB reikalavimų laikymosi. Valdos dalijimu laikomas dirbtinis valdos ploto suskirstymas į dalis (skaidymas), sumažinant ankstesniais metais deklaruotą pagal Intervencinę priemonę plotą. Valdos padalijimu taip pat laikomi atvejai, kai, nustačius galimą valdos dalijimą ir Agentūrai paprašius, pareiškėjas Agentūros nustatyta tvarka per pranešime nurodytą terminą nepateikia prašomų dokumentų.

21. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas įsipareigoja sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (ar) kontroliuoti, tikrinti, kaip yra vykdoma veikla, laikomasi sąlygų, už ką skiriama parama.

22. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas įsipareigoja teikti visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams ir Strateginio plano įgyvendinimo stebėsenai bei reikalingiems vertinimams atlikti.

VIII SKYRIUS PARAMOS DYDIS IR DIFERENCIJAVIMAS

23. Kompensacinės išmokos (išmokos iš Europos Sąjungos biudžeto lėšų, mokamos paramos gavėjams už deklaruotą plotą, atitinkantį Intervencinei priemonei nustatytus reikalavimus) pagal Intervencinę priemonę skiriamos kasmet vietovėse, kuriose esama:

23.1. didelių gamtinių kliūčių (didesnio ar mažesnio intensyvumo) – už ariamąją žemę bei daugiamečius sodinius (Klasifikatoriaus I–III, V grupės) ir ganyklas arba pievas (Klasifikatoriaus IV, VI grupės);

23.2. kitų specifinių kliūčių (intensyvaus karsto ar potvynių užliejamose vietovėse) – už plotus, deklaruojamus Klasifikatoriaus I–VI grupių kodais.

24. Vietovėse, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, kompensacinės išmokos diferencijuojamos, atsižvelgiant į vietovės gamtinių kliūčių intensyvumą seniūnijų (LAU 2) lygmeniu, kuris vertinamas vidutiniais seniūnijos žemės našumo balais (V_{nb}):

24.1. vietovėse, kuriose esama didesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių (seniūnijos, kurių $V_{nb} \leq 32$ ir kurių sąrašas pateiktas Taisyklių 1 priede):

24.1.1. už ariamąją žemę bei daugiamečius sodinius, iki 200 ha (imtina) valdos plotui – 48,00 Eur už ha;

24.1.2. už ariamąją žemę bei daugiamečius sodinius, didesniai kaip 200 ha valdos plotui – 24 Eur už ha;

24.1.3. už ganyklas arba pievas – 48,00 Eur už ha;

24.2. vietovėse, kuriose esama mažesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių (seniūnijos, kurių $33 \leq V_{nb} \leq 34$ ir kurių sąrašas pateiktas Taisyklių 2 priede):

24.2.1. už ariamąją žemę bei daugiamečius sodinius, iki 200 ha (imtinai) valdos plotui – 32,00 Eur už ha;

24.2.2. už ariamąją žemę bei daugiamečius sodinius, didesniai kaip 200 ha valdos plotui – 16 Eur už ha;

24.2.3. už ganyklas arba pievas – 32,00 Eur už ha;

24.3. kai į paramą pagal Intervencinę priemonę pretenduojama už ne didesnę kaip 200 ha (imtinai) ariamosios žemės bei daugiamečių sodinių valdoje plotą (vertinamas bendras didesnio ir mažesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių plotas, pirmumą skiriant plotams, priskiriamiems vietovėms, kuriose esama didesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių) (Klasifikatoriaus I–III, V grupės), parama skaičiuojama taikant Taisyklių 24.1.1 ir 24.2.1 papunkčiuose nustatytus kompensacinių išmokų dydžius;

24.4. kai į paramą pagal Intervencinę priemonę pretenduojama už didesnę kaip 200 ha ariamosios žemės bei daugiamečių sodinių valdoje plotą (vertinamas bendras didesnio ir mažesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių plotas) (Klasifikatoriaus I–III, V grupės):

24.4.1. parama skaičiuojama taikant vidutinį kompensacinės išmokos dydį (skaičiuojamas paramos (apskaičiuotos už pareiškėjo deklaruotą plotą taikant kompensacinės išmokos dydžius iki 200 ha (imtinai) ir didesniems kaip 200 ha valdos plotams atskirai) ir deklaruoto ploto santykis) didesnio ir mažesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių vietovėse atskirai;

24.4.2. tais atvejais, kai pareiškėjo deklaruotas ariamosios žemės bei daugiamečių sodinių plotas patenka į skirtingo intensyvumo (didesnio ir mažesnio) didelių gamtinių kliūčių teritorijas, Agentūra, vertindama paraiškas bei skaičiuodama paramą, pirmumą skiria plotams, priskiriamiems vietovėms, kuriose esama didesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių;

24.4.3. nustačius pareiškėjo deklaruoto ploto ir tinkamo paramai ploto skirtumą, parama skaičiuojama už tinkamą paramai plotą taikant vidutinį kompensacinės išmokos dydį didesnio ir mažesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių vietovėse atskirai;

24.5. kai į paramą pagal Intervencinę priemonę pretenduojama už ganyklas arba pievas (Klasifikatoriaus IV, VI grupės), parama skaičiuojama taikant Taisyklių 24.1.3 ir 24.2.3 papunkčiuose nustatytus kompensacinių išmokų dydžius.

25. Vietovėse, kuriose esama kitų specifinių kliūčių, kompensacinės išmokos diferencijuojamos atsižvelgiant į gamtinės kliūties pobūdį:

25.1. intensyvaus karsto vietovėse – 20 Eur už ha;

25.2. potvynių užliejamose vietovėse – 20 Eur už ha;

25.3. intensyvaus karsto vietovėms, kuriose kliūtis ūkininkavimui sukelia intensyvaus karsto reiškiniai, priskiriamos:

25.3.1. Biržų rajono savivaldybėje – Pabiržės, Pačeriaukštės ir Širvėnos seniūnijos;

25.3.2. Pasvalio rajono savivaldybėje – Krinčino, Pasvalio miesto, Pasvalio apylinkių, Pumpėnų seniūnijos;

25.4. potvynių užliejamoms vietovėms, kuriose kliūtis ūkininkavimui sukelia periodiškai pasikartojantys potvyniai arba yra reali šių potvynių grėsmė, priskiriamos:

25.4.1. Pagėgių savivaldybėje – Lumpėnų, Stoniškių seniūnijos;

25.4.2. Šilutės rajono savivaldybėje – Kintų, Rusnės seniūnijos.

26. Paraiškas pateikę pareiškėjai vertinami, ar nesukūrė sąlygų neteisėtai (dirbtinai sukurtai) paramai gauti, vadovaujantis Pareiškėjų sąsajų ir valdų skaidymo nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 3D-154 „Dėl Pareiškėjų sąsajų ir galimo žemės ūkio valdų skaidymo nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Pareiškėjų sąsajų ir valdų skaidymo nustatymo metodika).

27. Paramos suma pagal Intervencinę priemonę apskaičiuojama už deklaruotą plotą, atitinkantį paramos skyrimo reikalavimus, atsižvelgiant į gamtinės kliūties pobūdį ir intensyvumą, kaip nustatyta Taisyklių 24.1.1–24.1.3, 24.2.1–24.2.3, 24.3, 24.4.1–24.4.3, 24.5, 25.1, 25.2 papunkčiuose. Pareiškėjams, neteisingai nurodžius valdos ar jos dalies buvimo vietovėje, kurioje esama didelių gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, faktą, paramos suma apskaičiuojama pagal nustatytą faktą.

28. Jeigu pagal Intervencinę priemonę deklaruoto lauko ploto dalis patenka į vietovių, kuriose esama didelių gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, teritoriją, kompensacinė išmoka gali būti skiriama tik už tą plotą, kuris yra vietovėje su didelėmis gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtėmis, nurodytoje viename iš Taisyklių 24.1, 24.2, 25.3.1–25.3.2, 25.4.1–25.4.2 papunkčių. Tokiais atvejais turi būti įbraižomi atskiri laukai, atsižvelgiant į vietovės gamtinės kliūties pobūdį.

29. Vietovių, kuriose esama didelių gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, ribos turi sutapti su Lietuvos Respublikos skaitmeninėmis seniūnijų ribomis, vadovaujantis einamųjų metų sausio 1 d. VĮ Registrų centro Lietuvos Respublikos adresų registro duomenimis.

IX SKYRIUS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

30. Pareiškėjas (arba teisės aktų nustatyta tvarka pareiškėjo įgaliotas asmuo), siekdamas gauti paramą už deklaruotą (-us) plotą (-us) pagal Intervencinę priemonę, pateikia Paraišką, vadovaudamasis Paraiškos teikimo metu galiojančiomis TI taisyklių nuostatomis.

Pareiškėjas elektroniniu būdu įbraižo laukus, esančius gamtinių kliūčių turinčių vietovių sluoksnių ribose, bei, atsižvelgdamas į vietovės gamtinės kliūties pobūdį (atskirai: vietovės, kuriose esama didesnio ar mažesnio intensyvumo gamtinių kliūčių, potvynių užliejamos vietovės, intensyvaus karsto vietovės), tai nurodo Paraiškos antrojo lapo 1 lentelės 11 stulpelyje, pasirinkęs atitinkamą sutartinį kodą MA, DI, PO ar KR.

31. Paraiškų teikimo laikotarpis nustatomas kiekvienais metais atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu. Paraiškų pildymas, deklaruojamų laukų įbraižymas, paraiškų teikimas, pavėluotas paraiškų teikimas ir paraiškų duomenų keitimas vykdomas TI taisyklėse nustatyta tvarka.

32. Informacija apie pareiškėjo pateiktą Paraišką pateikiama Agentūros informaciniame portale <https://portal.nma.lt> (toliau – Portalas), taip pat minėta informacija gali būti gaunama ir kitais TI taisyklėse nurodytais būdais. Pareiškėjas laikomas informuotu apie Paraiškoje esančias klaidas, apie patikros vietoje nustatytas neatitiktis nuo informacijos apie jas paskelbimo Portale dienos.

33. Kvietimą teikti paraiškas skelbia Agentūra pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Ministerija) sudarytą grafiką Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt. Kvietimas taip pat skelbiamas Ministerijos interneto svetainėje www.zum.lt.

34. Kvietimas gali būti skelbiamas ir kituose leidiniuose, internete bei kitais būdais.

X SKYRIUS PARAIŠKŲ ADMINISTRAVIMO TVARKA

35. Intervencinę priemonę administruoja Agentūra pagal Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo tvarkos aprašus.

36. Savivaldybės (seniūnijos), VĮ Žemės ūkio duomenų centras (toliau – ŽŪDC) ir Agentūra vykdo TI taisyklėse nurodytas funkcijas.

XI SKYRIUS SANKCIJOS

37. Už GAAB reikalavimų ir Valdymo reikalavimų pažeidimus sankcijos dydis apskaičiuojamas pagal Sankcijų už paramos sąlygų pažeidimą taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 3D-232 „Dėl Sankcijų už paramos sąlygų reikalavimų pažeidimą taikymo metodikos patvirtinimo“.

38. Jei deklaruoto ploto skirtumas yra mažesnis arba lygus 0,1 hektaro, remiamas plotas prilyginamas deklaruotam plotui. Ši nuostata netaikoma, jeigu minėtas skirtumas yra didesnis kaip 20 proc. bendro ploto atitinkamai paramai gauti deklaruoto ploto.

39. Dėl vėlavimo pateikti paraiškas, taip pat dėl ne visų naudmenų, išskyrus esančius užstatytoje teritorijoje (kontrolinių žemės sklypų (toliau – KŽS) (atpažinties kodas bl6) plotai), plotų deklaravimo taikomos sankcijos TI taisyklėse nustatyta tvarka.

40. Nustačius neatitiktį bent vienam iš TI taisyklių 6, 8, 10 punktuose ir Taisyklių 19.1–19.4 papunkčiuose nustatytų reikalavimų ar įsipareigojimų, parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama už plotą, kuriame nustatytas pažeidimas.

41. Už deklaruotą pluoštinių kanapių lauką ar lauką, kuriame kanapės buvo auginamos kaip tarpinis pasėlis, parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama už plotą, jei VAT iki einamųjų metų lapkričio 1 d. Agentūrai nepateikia pažymos apie pluoštinių kanapių augintojus ir pluoštinių kanapių mėginiuose nustatytus tetrahidrokanabinolio (toliau – THC) kiekius, arba, jei VAT pažymoje nurodoma, kad THC kiekis viršija 0,3 proc.

42. Jei nesilaikoma įsipareigojimo pateikti žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentų, taikomos sankcijos TI taisyklėse nustatyta tvarka.

43. Jei nesilaikoma įsipareigojimo ūkininkauti ar užsiimti žemės ūkio veikla deklaruotame pagal Intervencinę priemonę plote iki termino, nustatyto Taisyklių 16 punkte, parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama, o jau išmokėta paramos suma pagal Intervencinę priemonę susigrąžinama, išskyrus atvejus, kai paramos gavėjas perduoda visą ar dalį valdos kitam asmeniui tuo laikotarpiu, kuriuo galioja įsipareigojimas paramai gauti.

44. Agentūra, įtarusi, kad pareiškėjas ar paramos gavėjas sumažino ankstesniais metais deklaruotą pagal Intervencinę priemonę plotą, siekdamas gauti didesnę paramos sumą (kai į paramą pagal Intervencinę priemonę pretenduojama už didesnę kaip 200 ha ariamosios žemės bei daugiamečių sodinių valdoje plotą, vertinant bendrą didesnio ir mažesnio intensyvumo didelių gamtinių kliūčių plotą), Paraišką vertina vadovaudamasi Pareiškėjų sąsajų ir galimo žemės ūkio valdų skaidymo nustatymo metodika, ir prireikus gali paprašyti pareiškėjo pateikti visų plotų, kuriuos pareiškėjas deklaravo praėjusiais metais, žemės nuosavybės ar žemės valdymo teisės (nuomos, panaudos sutartys ar kita) patvirtinimo dokumentus. Pareiškėjui, nepateikusiam nurodytų dokumentų per Agentūros pranešime nurodytą terminą ar pateikusiam ne visus dokumentus, arba iš pateiktų dokumentų nustačius, kad valda buvo padalyta, siekiant gauti didesnę paramos sumą, parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama, o jau išmokėta paramos suma yra susigrąžinama.

45. Jei pareiškėjo valdoje einamaisiais metais atlikus patikrą vietoje, kurios metu valdoje laikomi ūkiniai gyvūnai buvo tikrinami pagal Ūkinių gyvūnų registre pareiškėjo ar valdos nario vardu esančius duomenis, nustatyta SG skaičiaus neatitiktis ir nesilaikoma reikalavimo, nustatyto Taisyklių 18 punkte, parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama už plotą, kuriame nustatytas pažeidimas.

46. Pareiškėjui neleidus atlikti patikros vietoje bent viename jo deklaruotų laukų, parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama. Jei pareiškėjas patikros vietoje metu nepateikia dokumentų, susijusių su prisiimtų įsipareigojimų vykdymu, laikoma, kad jis įsipareigojimo nesilaiko (išskyrus

teisės aktuose nustatytus atvejus, kai pareiškėjui, neturinčiam reikiamų dokumentų patikros vietoje metu, leidžiama per nustatytą laikotarpį pateikti juos Agentūrai).

47. Pareiškėjui ir (ar) valdos nariui neleidus Agentūros darbuotojui atlikti patikros vietoje, siekiant tinkamai suskaičiuoti laikomus ūkinius gyvūnus, arba nesudarius kitų tinkamų sąlygų (neleidus pažymėti specialiomis priemonėmis, neatskyrus gyvūnų grupėmis, nesuvarius į užtvarus ir pan.), parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama.

48. Už paramai netinkamą plotą, nustatytą einamųjų metų patikros metu, arba atnaujinus KŽS_DR5LT, išskyrus atvejus, kai ploto būklė vietovėje nepakinta, o minėtas plotas tampa paramai netinkamas dėl pasikeitusių teisės aktų reikalavimų, parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama.

49. Agentūra turi teisę ankstesniais ar einamaisiais metais pateiktas paraiškas administruoti iš naujo bei priimti sprendimus dėl reikalavimo grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos sumos ir (ar) taikyti kitas poveikio priemones už su prašoma arba gauta parama susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymą, atlikusi administracinę patikrinimą ir (arba) patikrą vietoje tada, kai pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas nesilaikė paramos skyrimo ar Paraiškoje nustatytų reikalavimų, ar pažeidė paramos gavimo ir naudojimo sąlygas, kaip nustatyta TI taisyklėse.

50. Kilus abejonių, kad pareiškėjas pateikė neteisingus duomenis, Agentūra gali sustabdyti Paraiškos administravimą, kol bus gautos išvados dėl jų teisingumo. Jei dėl pareiškėjo veiklos yra pradėtas ikiteisminis tyrimas, Agentūra gali sustabdyti Paraiškos administravimą, kol bus baigti teisiniai procesai.

51. Gavusi informacijos (skundą, pranešimą ar kt.) apie pareiškėją ir (ar) paramos gavėją iš sklypo (-ų) savininko (su nurodytu kadastro arba unikaliu numeriu) arba iš anoniminio asmens apie valstybinės žemės plotą dėl netiksliai ir (arba) neteisėtai deklaruotų plotų (t. y. plotų, kuriuos pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas deklaravo neturėdamas šių plotų teisėto valdymo teisės ir (arba) šiuose plotuose nevykdo žemės ūkio veiklos), Agentūra ją įvertina ir priima sprendimą dėl sankcijų taikymo. Jeigu deklaruoti plotai valdomi kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis) ir nėra notariškai patvirtinta ir įregistruota viešajame registre naudojimosi žemės sklypu tvarka, kartu su valdymo dokumentais pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai išskirta valdoma žemės sklypo dalis. Agentūra, remdamasi žemės sklypo planu ir valdymo teisės pagrindimo dokumentais, rašytiniais bendraturčių sutikimais, nustato, ar pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas teisėtai deklaruoja minėtus plotus. Už paramai deklaruotus plotus, kuriuos pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas deklaravo neturėdamas žemės valdymo teisės, taikomos nuostatos dėl deklaravimo neturint valdymo teisės, kaip numatyta TI taisyklėse, ne daugiau kaip už ketverius metus.

52. Parama pagal Intervencinę priemonę neskiriama, kai pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas, kurio prisiimti įsipareigojimai nėra pasibaigę, yra bankrutuojantis ar jo veikla likviduojama.

53. Einamaisiais metais taikomų sankcijų suma negali viršyti 100 proc. pagal Intervencinę priemonę mokėtinos paramos sumos.

54. Sankcijos netaikomos, jei nustatytų reikalavimų ir apribojimų nesilaikoma dėl nuo pareiškėjo valios nepriklausančių aplinkybių (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3D-80 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones taikymo metodikos patvirtinimo“, apibrėžtų išimtinių aplinkybių (toliau – išimtinių aplinkybės)), jei pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas per 15 darbo dienų nuo tada, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie šią aplinkybę, raštu informavo ir pateikė tai įrodančius dokumentus

Agentūrai. Išnykus nuo pareiškėjo valios nepriklausančioms aplinkybėms (nenugalimos jėgos (*force majeure*) bei išimtinėms aplinkybėms), pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai privalo toliau laikytis prisiimtų įsipareigojimų ir (arba) teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

55. Paramos sumažinimo, neskyrimo, sankcijų taikymo eilės tvarka nustatyta TI taisyklėse.

XII SKYRIUS ŽEMĖS ŪKIO VALDOS PERDAVIMAS

56. Jei valda ar valdos dalis perduodama (valdos dalį galima perduoti tik Paraišką pagal Intervencinę priemonę pateikusiam valdos perėmėjui) po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs Paraišką pagal Intervencinę priemonę, bet dar neįvykdęs visų reikalavimų, parama skiriama valdos perėmėjui, kai:

56.1. valdos perėmėjas nuo paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos praneša Agentūrai apie valdos perėmimą, pateikdamas pranešimą apie valdos perėmimą, prašymą skirti paramą. Valdos perdavimo atveju, kai valdos perdavėjas yra miręs, valdos perėmėjas pateikia valdos perėmimo fakto patvirtinimo dokumentus (žemės, kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kitos sutarties kopiją, paveldėjimo teisės liudijimo kopiją ar pan.) bei, esant daugiau nei vienam paveldėtojui, jų sutikimus, kad valdos perėmėjas perimtų valdą ir gautų paramą;

56.2. valdos perėmėjas privalo toliau laikytis įsipareigojimų ir vykdyti reikalavimus, kurie kyla iš valdos perdavėjo Paraiškos pagal Intervencinę priemonę;

56.3. valdos perdavėjas (išskyrus valdos perdavėjo mirties atvejį) neturi įsiskolinimų Agentūrai, Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui.

57. Valdos ir (arba) dalies valdos perdavėjas privalo atnaujinti pasikeitusius valdos registravimo duomenis Valdų registre, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų reikalavimais.

58. Jei visa valda arba dalis valdos perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs Paraišką ir įvykdęs visus reikalavimus, nustatytus pagal Intervencinę priemonę, jis turi informuoti Agentūrą apie valdos perdavimą. Valdos perdavėjo mirties atveju valdos duomenis atnaujinti ir Agentūrą informuoti apie valdos perėmimą (po valdos perdavėjo mirties) privalo valdos perėmėjas, kuris valdoje tęsia ekonominę veiklą.

59. Valdos perdavimo atveju, kai valda yra perduodama kitam pareiškėjui, kuris buvo įregistravęs valdą iki perdavimo, sujungtoms valdoms paliekamas perėmėjo valdos atpažinties kodas, o valdos perdavėjo valdos atpažinties kodas pripažįstamas negaliojančiu.

60. Valdos išregistravimo atveju, kai valda išregistruojama iki Taisyklių 16 punkte nustatyto termino, pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas nebetenka teisės į jam priklausiusią paramą pagal Intervencinę priemonę, o tais atvejais, kai parama ar jos dalis iki minėto termino pareiškėjui ir (ar) paramos gavėjui jau išmokėta, jis privalo paramą grąžinti.

XIII SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

61. Už Paraiškos bei kitus duomenis atsako juos pateikęs pareiškėjas.

62. Už pareiškėjų informavimą paramos teikimo klausimais, Paraiškos duomenų įvedimą ir patvirtinimą Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje (toliau – PPIS), kai Paraiška pateikiama seniūnijos darbuotojui, atsakingos savivaldybės.

63. Už tinkamą PPIS veikimą, paraiškų priėmimo ir keitimo darbų organizavimą ir perdavimą Agentūrai atsakingas ŽŪDC.

64. Už paraiškų administravimą, administracinę patikrą, patikrą vietoje ir nuotolinę patikrą, stebėjimą Automatinė laukų nuolatinio stebėjimo sistema, paramos apskaičiavimą ir išmokėjimą paramos gavėjams, lėšų apskaitą, ataskaitų teikimą atsakinga Agentūra.

65. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas, nesilaikęs Taisyklėse nustatytų įsipareigojimų ir reikalavimų, taip pat gavęs paramą pagal Intervencinę priemonę neteisėtai, arba asmuo, prisidėjęs prie neteisėtos paramos pagal Intervencinę priemonę gavimo (sąmoningai patvirtinęs klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Neteisėtai išmokėtos ir (arba) panaudotos paramos lėšos susigrąžinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimo Nr. 137 „Dėl Gražintinų lėšų, susidariusių įgyvendinant Europos Sąjungos žemės ūkio fondų priemones, administravimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

66. Pareiškėjo pateikti duomenys Lietuvos Respublikos institucijų, kitų Europos Sąjungos valstybių institucijų, Europos Komisijos, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) ir Europos Audito Rūmų bus apdoroti elektroniniu būdu ir panaudoti kontrolės tikslais.

67. Pareiškėjas kartą per kalendorinius metus iki rugpjūčio 1 d. per Elektroninių valdžios vartų portalą arba seniūnijoje atnaujina savo valdos registracijos duomenis Valdų registre.

XIV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

68. Asmenys, nesutinkantys su Agentūros ir ŽŪDC priimtais sprendimais, taip pat Agentūros ar ŽŪDC vilkinimu atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę juos apskusti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Agentūros ar ŽŪDC vadovui, Ministerijai, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.

69. Asmenys, nesutinkantys su Ministerijos priimtais sprendimais, taip pat Ministerijos vilkinimu atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę juos apskusti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.

70. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos. Pasikeitus Taisyklėms, nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems pareiškėjams ir (ar) paramos gavėjams, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakyme nustatyta kitaip.

Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros
2023–2027 metų strateginio plano
intervencinės priemonės „Vietovės su
gamtinėmis ar kitomis specifinėmis
kliūtimis“ įgyvendinimo taisyklių
1 priedas

**VIETOVĖS, KURIOSE ESAMA DIDESNIO INTENSYVUMO DIDELIŲ GAMTINIŲ
KLIŪČIŲ (IKI 32 BALŲ IMTINAI)**

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
	Iš viso	159	x
1.	Alytaus rajono savivaldybė	Alovės seniūnija	31,90
2.	Alytaus rajono savivaldybė	Daugų seniūnija	30,88
3.	Alytaus rajono savivaldybė	Nemunaičio seniūnija	27,24
4.	Alytaus rajono savivaldybė	Pivašiūnų seniūnija	29,57
5.	Alytaus rajono savivaldybė	Raitininkų seniūnija	30,83
6.	Anykščių rajono savivaldybė	Andrioniškio seniūnija	32,31
7.	Anykščių rajono savivaldybė	Skiemonių seniūnija	30,14
8.	Birštono savivaldybė	Birštono miestas	31,05
9.	Druskininkų savivaldybė	Leipalingio seniūnija	30,77
10.	Druskininkų savivaldybė	Viečiūnų seniūnija	29,32
11.	Druskininkų savivaldybė	Druskininkų miestas	30,40
12.	Elektrėnų savivaldybė	Beižionių seniūnija	30,67
13.	Elektrėnų savivaldybė	Pastrėvio seniūnija	30,46
14.	Elektrėnų savivaldybė	Semeliškių seniūnija	27,67
15.	Elektrėnų savivaldybė	Vievio seniūnija	31,14

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
16.	Ignalinos rajono savivaldybė	Ignalinos miesto seniūnija	26,91
17.	Ignalinos rajono savivaldybė	Ignalinos seniūnija	29,42
18.	Ignalinos rajono savivaldybė	Kazitiškio seniūnija	30,72
19.	Ignalinos rajono savivaldybė	Linkmenų seniūnija	28,80
20.	Ignalinos rajono savivaldybė	Rimšės seniūnija	30,80
21.	Ignalinos rajono savivaldybė	Vidiškių seniūnija	29,37
22.	Jonavos rajono savivaldybė	Šveicarijos seniūnija	29,87
23.	Jonavos rajono savivaldybė	Ruklos seniūnija	30,50
24.	Jurbarko rajono savivaldybė	Jurbarko miesto seniūnija	30,65
25.	Jurbarko rajono savivaldybė	Viešvilės seniūnija	30,90
26.	Kaišiadorių rajono savivaldybė	Žiežmarių seniūnija	27,05
27.	Kalvarijos savivaldybė	Liubavo seniūnija	31,38
28.	Kauno rajono savivaldybė	Ežerėlio seniūnija	23,24
29.	Kauno rajono savivaldybė	Kačerginės seniūnija	25,22
30.	Kauno rajono savivaldybė	Kulautuvos seniūnija	24,79
31.	Kauno rajono savivaldybė	Zapyškio seniūnija	28,67
32.	Kelmės rajono savivaldybė	Kelmės seniūnija	32,22
33.	Kelmės rajono savivaldybė	Kražių seniūnija	32,11
34.	Klaipėdos rajono savivaldybė	Agluonėnų seniūnija	28,75
35.	Lazdijų rajono savivaldybė	Būdviečio seniūnija	32,14

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
36.	Lazdijų rajono savivaldybė	Kapčiamiesčio seniūnija	26,78
37.	Lazdijų rajono savivaldybė	Kučiūnų seniūnija	30,16
38.	Lazdijų rajono savivaldybė	Lazdijų miesto seniūnija	32,25
39.	Lazdijų rajono savivaldybė	Lazdijų seniūnija	31,04
40.	Lazdijų rajono savivaldybė	Noragėlių seniūnija	28,05
41.	Lazdijų rajono savivaldybė	Seirijų seniūnija	29,15
42.	Lazdijų rajono savivaldybė	Šventežerio seniūnija	30,56
43.	Lazdijų rajono savivaldybė	Veisiejų seniūnija	29,71
44.	Molėtų rajono savivaldybė	Balninkų seniūnija	31,06
45.	Molėtų rajono savivaldybė	Čiulėnų seniūnija	31,44
46.	Molėtų rajono savivaldybė	Dubingių seniūnija	28,23
47.	Molėtų rajono savivaldybė	Giedraičių seniūnija	30,58
48.	Molėtų rajono savivaldybė	Inturkės seniūnija	31,13
49.	Molėtų rajono savivaldybė.	Joniškio seniūnija	30,29
50.	Molėtų rajono savivaldybė	Luokesos seniūnija	29,55
51.	Molėtų rajono savivaldybė	Mindūnų seniūnija	32,45
52.	Molėtų rajono savivaldybė	Suginčių seniūnija	30,85
53.	Molėtų rajono savivaldybė	Videniškių seniūnija	29,36
54.	Molėtų rajono savivaldybė	Molėtų miestas	25,05
55.	Plungės rajono savivaldybė	Alsėdžių seniūnija	26,97

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
56.	Plungės rajono savivaldybė	Babrungo seniūnija	27,58
57.	Plungės rajono savivaldybė	Paukštakių seniūnija	29,02
58.	Plungės rajono savivaldybė	Platelių seniūnija	28,28
59.	Plungės rajono savivaldybė	Plungės miesto seniūnija	31,80
60.	Plungės rajono savivaldybė	Žemaičių Kalvarijos seniūnija	30,12
61.	Plungės rajono savivaldybė	Žlibinų seniūnija	31,36
62.	Prienų rajono savivaldybė	Prienų seniūnija	25,65
63.	Prienų rajono savivaldybė	Stakliškių seniūnija	31,72
64.	Radviliškio rajono savivaldybė	Radviliškio miesto seniūnija	28,94
65.	Rietavo savivaldybė	Daugėdų seniūnija	31,57
66.	Rietavo savivaldybė	Rietavo miesto seniūnija	29,93
67.	Rokiškio rajono savivaldybė	Jūžintų seniūnija	31,69
68.	Rokiškio rajono savivaldybė	Kriaunų seniūnija	29,70
69.	Rokiškio rajono savivaldybė	Obelių seniūnija	31,17
70.	Skuodo rajono savivaldybė	Barstyčių seniūnija	31,09
71.	Skuodo rajono savivaldybė	Skuodo miesto seniūnija	31,09
72.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Akmenynės seniūnija	32,45
73.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Baltosios Vokės seniūnija	24,12
74.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Butrimonių seniūnija	31,96
75.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Dainavos seniūnija	31,90

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
76.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Dieveniškių seniūnija	30,71
77.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Eišiškių seniūnija	31,09
78.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Pabarės seniūnija	32,44
79.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Turgelių seniūnija	30,83
80.	Šiaulių rajono savivaldybė	Kuršėnų miesto seniūnija	31,03
81.	Šilalės rajono savivaldybė	Bijotų seniūnija	29,70
82.	Šilalės rajono savivaldybė	Laukuvos seniūnija	31,66
83.	Šilalės rajono savivaldybė	Šilalės kaimiškoji seniūnija	31,95
84.	Šilalės rajono savivaldybė	Šilalės miesto seniūnija	22,71
85.	Šilalės rajono savivaldybė	Traksėdžio seniūnija	30,58
86.	Šilalės rajono savivaldybė	Upynos seniūnija	32,11
87.	Šilalės rajono savivaldybė	Žadeikių seniūnija	30,97
88.	Šilutės rajono savivaldybė	Juknaičių seniūnija	30,91
89.	Šilutės rajono savivaldybė	Saugų seniūnija	30,06
90.	Šilutės rajono savivaldybė	Šilutės seniūnija	30,01
91.	Širvintų rajono savivaldybė	Kernavės seniūnija	28,23
92.	Švenčionių rajono savivaldybė	Kaltanėnų seniūnija	31,34
93.	Švenčionių rajono savivaldybė	Labanoro seniūnija	26,65
94.	Švenčionių rajono savivaldybė	Pabradės miestas	25,11
95.	Švenčionių rajono savivaldybė	Sarių seniūnija	30,61

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
96.	Švenčionių rajono savivaldybė	Strūnaičio seniūnija	28,82
97.	Švenčionių rajono savivaldybė	Švenčionėlių miestas	28,87
98.	Švenčionių rajono savivaldybė	Švenčionių miestas	28,74
99.	Švenčionių rajono savivaldybė	Švenčionių seniūnija	29,42
100.	Tauragės rajono savivaldybė	Tauragės miesto seniūnija	26,72
101.	Telšių rajono savivaldybė	Gadūnavo seniūnija	30,81
102.	Telšių rajono savivaldybė	Luokės seniūnija	30,42
103.	Telšių rajono savivaldybė	Ryškėnų seniūnija	30,67
104.	Telšių rajono savivaldybė	Varnių seniūnija	31,02
105.	Telšių rajono savivaldybė	Žarėnų seniūnija	28,84
106.	Trakų rajono savivaldybė	Aukštadvario seniūnija	28,00
107.	Trakų rajono savivaldybė	Grendavės seniūnija	27,75
108.	Trakų rajono savivaldybė	Lentvario seniūnija	28,42
109.	Trakų rajono savivaldybė.	Onušio seniūnija	29,68
110.	Trakų rajono savivaldybė	Rūdiškių seniūnija	30,35
111.	Trakų rajono savivaldybė	Senųjų Trakų seniūnija	30,75
112.	Trakų rajono savivaldybė	Trakų seniūnija	26,85
113.	Ukmergės rajono savivaldybė	Šešuolių seniūnija	31,93
114.	Ukmergės rajono savivaldybė	Želvos seniūnija	29,28
115.	Utenos rajono savivaldybė	Daugailių seniūnija	29,58

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
116.	Utenos rajono savivaldybė	Kuktiškių seniūnija	28,32
117.	Utenos rajono savivaldybė	Leliūnų seniūnija	31,13
118.	Utenos rajono savivaldybė	Saldutiškio seniūnija	29,75
119.	Utenos rajono savivaldybė	Sudeikių seniūnija	30,30
120.	Utenos rajono savivaldybė	Tauragnų seniūnija	27,41
121.	Utenos rajono savivaldybė	Utenos miesto seniūnija	28,63
122.	Utenos rajono savivaldybė	Utenos seniūnija	30,80
123.	Utenos rajono savivaldybė	Užpalių seniūnija	31,45
124.	Utenos rajono savivaldybė	Vyžuonų seniūnija	31,29
125.	Varėnos rajono savivaldybė	Jakėnų seniūnija	30,38
126.	Varėnos rajono savivaldybė	Kaniavos seniūnija	32,37
127.	Varėnos rajono savivaldybė	Marcinkonių seniūnija	27,70
128.	Varėnos rajono savivaldybė	Matuizų seniūnija	29,19
129.	Varėnos rajono savivaldybė	Merkinės seniūnija	29,99
130.	Varėnos rajono savivaldybė	Valkininkų seniūnija	29,71
131.	Varėnos rajono savivaldybė	Varėnos seniūnija	30,17
132.	Vilniaus rajono savivaldybė	Avižienių seniūnija	31,88
133.	Vilniaus rajono savivaldybė	Bezdonių seniūnija	29,00
134.	Vilniaus rajono savivaldybė	Buivydžių seniūnija	31,49
135.	Vilniaus rajono savivaldybė	Juodšilių seniūnija	30,90

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
136.	Vilniaus rajono savivaldybė	Kalvelių seniūnija	27,90
137.	Vilniaus rajono savivaldybė	Lavoriškių seniūnija	29,63
138.	Vilniaus rajono savivaldybė	Maišiagalos seniūnija	31,57
139.	Vilniaus rajono savivaldybė	Marijampolio seniūnija	32,03
140.	Vilniaus rajono savivaldybė	Nemenčinės miesto seniūnija	31,42
141.	Vilniaus rajono savivaldybė	Nemenčinės seniūnija	30,57
142.	Vilniaus rajono savivaldybė	Nemėžio seniūnija	28,44
143.	Vilniaus rajono savivaldybė	Paberžės seniūnija	31,40
144.	Vilniaus rajono savivaldybė	Riešės seniūnija	31,10
145.	Vilniaus rajono savivaldybė	Rukainių seniūnija	32,06
146.	Vilniaus rajono savivaldybė	Sudervės seniūnija	29,20
147.	Vilniaus rajono savivaldybė	Sužionių seniūnija	30,03
148.	Vilniaus rajono savivaldybė	Zujūnų seniūnija	31,39
149.	Visagino savivaldybė	Visagino savivaldybė	27,6
150.	Zarasų rajono savivaldybė	Antalieptės seniūnija	30,71
151.	Zarasų rajono savivaldybė	Antazavės seniūnija	29,03
152.	Zarasų rajono savivaldybė	Degučių seniūnija	29,89
153.	Zarasų rajono savivaldybė	Dusetų seniūnija	29,41
154.	Zarasų rajono savivaldybė	Imbrado seniūnija	30,10
155.	Zarasų rajono savivaldybė	Salako seniūnija	28,06

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija / miestas / savivaldybė	Žemės kokybės balai
156.	Zarasų rajono savivaldybė	Suvieko seniūnija	30,80
157.	Zarasų rajono savivaldybė	Turmanto seniūnija	30,86
158.	Zarasų rajono savivaldybė	Zarasų miesto seniūnija	30,89
159.	Zarasų rajono savivaldybė	Zarasų seniūnija	30,42

Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros
2023–2027 metų strateginio plano
intervencinės priemonės „Vietovės su
gamtinėmis ar kitomis specifinėmis
kliūtėmis“ įgyvendinimo taisyklių
2 priedas

**VIETOVĖS, KURIOSE ESAMA MAŽESNIO INTENSYVUMO DIDELIŲ
GAMTINIŲ KLIŪČIŲ (IKI 34 BALŲ IMTINAI)**

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija	Žemės kokybės balai
	Iš viso	59	x
1.	Alytaus rajono savivaldybė	Butrimonių seniūnija	34,40
2.	Alytaus rajono savivaldybė	Mirolavo seniūnija	32,88
3.	Alytaus rajono savivaldybė	Punios seniūnija	33,03
4.	Anykščių rajono savivaldybė	Kurklių seniūnija	32,89
5.	Anykščių rajono savivaldybė	Svėdasų seniūnija	33,26
6.	Elektrėnų savivaldybė	Kazokiškių seniūnija	32,73
7.	Elektrėnų savivaldybė	Kietaviškių seniūnija	32,80
8.	Ignalinos rajono savivaldybė	Ceikinių seniūnija	34,19
9.	Ignalinos rajono savivaldybė	Dūkšto seniūnija	32,63
10.	Ignalinos rajono savivaldybė	Naujojo Daugėlišio seniūnija	33,96
11.	Jonavos rajono savivaldybė	Jonavos miesto seniūnija	32,50
12.	Kaišiadorių rajono savivaldybė	Kruonio seniūnija	33,63
13.	Kaišiadorių rajono savivaldybė	Nemaitonių seniūnija	32,88
14.	Kalvarijos savivaldybė	Sangrūdų seniūnija	33,32
15.	Kauno rajono savivaldybė	Neveronių seniūnija	34,23
16.	Kauno rajono savivaldybė	Vilkijos seniūnija	33,41
17.	Kazlų Rūdos savivaldybė	Kazlų Rūdos seniūnija	34,39
18.	Kelmės rajono savivaldybė	Kukečių seniūnija	34,16
19.	Kelmės rajono savivaldybė	Tytuvėnų seniūnija	33,78
20.	Kelmės rajono savivaldybė	Užvenčio seniūnija	34,09
21.	Klaipėdos rajono savivaldybė	Endriejavo seniūnija	33,51
22.	Klaipėdos rajono savivaldybė	Priekulės seniūnija	34,38
23.	Mažeikių rajono savivaldybė	Sedos seniūnija	33,11
24.	Molėtų rajono savivaldybė	Alantos seniūnija	32,62
25.	Pagėgių savivaldybė	Vilkyškių seniūnija	32,76
26.	Raseinių rajono savivaldybė	Šiluvos seniūnija	33,25
27.	Rietavo savivaldybė	Medingėnų seniūnija	32,92
28.	Rietavo savivaldybė	Rietavo seniūnija	33,79
29.	Rokiškio rajono savivaldybė	Juodupės seniūnija	33,52

Eil. Nr.	Savivaldybė	Seniūnija	Žemės kokybės balai
30.	Rokiškio rajono savivaldybė	Rokiškio miesto seniūnija	33,45
31.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Gerviškių seniūnija	32,76
32.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Jašiūnų seniūnija	34,16
33.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Kalesninkų seniūnija	33,31
34.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Poškonių seniūnija	33,67
35.	Šalčininkų rajono savivaldybė	Šalčininkų seniūnija	34,25
36.	Šilalės rajono savivaldybė	Bilionių seniūnija	32,99
37.	Šilalės rajono savivaldybė	Kvėdarnos seniūnija	32,83
38.	Šilalės rajono savivaldybė	Pajūrio seniūnija	32,88
39.	Šilalės rajono savivaldybė	Palentinio seniūnija	32,61
40.	Šilutės rajono savivaldybė	Gardamo seniūnija	33,83
41.	Šilutės rajono savivaldybė	Katyčių seniūnija	33,32
42.	Šilutės rajono savivaldybė	Švėkšnos seniūnija	33,30
43.	Šilutės rajono savivaldybė	Usėnų seniūnija	33,70
44.	Šilutės rajono savivaldybė	Vainuto seniūnija	34,47
45.	Šilutės rajono savivaldybė	Žemaičių Naumiesčio seniūnija	33,48
46.	Širvintų rajono savivaldybė	Jauniūnų seniūnija	33,40
47.	Širvintų rajono savivaldybė	Zibalų seniūnija	33,69
48.	Švenčionių rajono savivaldybė	Cirklišio seniūnija	32,89
49.	Švenčionių rajono savivaldybė	Magūnų seniūnija	33,91
50.	Švenčionių rajono savivaldybė	Pabradės seniūnija be Pabradės miesto	33,82
51.	Švenčionių rajono savivaldybė	Švenčionėlių seniūnija be Švenčionėlių miesto	32,73
52.	Telšių rajono savivaldybė	Viešvėnų seniūnija	33,90
53.	Trakų rajono savivaldybė	Paluknio seniūnija	33,51
54.	Varėnos rajono savivaldybė	Vydenių seniūnija	32,52
55.	Vilniaus rajono savivaldybė	Dūkštų seniūnija	34,49
56.	Vilniaus rajono savivaldybė	Medininkų seniūnija	33,83
57.	Vilniaus rajono savivaldybė	Mickūnų seniūnija	33,78
58.	Vilniaus rajono savivaldybė	Pagirių seniūnija	34,00
59.	Vilniaus rajono savivaldybė	Rudaminos seniūnija	32,71

Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros
2023–2027 metų strateginio plano
intervencinės priemonės „Vietovės su
gamtinėmis ar kitomis specifinėmis
kliūtėmis“ įgyvendinimo taisyklių
3 priedas

**REMIAMŲ AUGALŲ RŪŠIŲ, PRETENDUOJANT Į PARAMĄ UŽ DAUGIAMETES
ŽOLES, AUGINAMAS SĖKLAI, SĄRAŠAS**

1. Aukštosios avižolės
 2. Aviniai eraičiai
 3. Baltosios smilgos
 4. Daugiametės svidrės
 5. Didžiosios smilgos
 6. Eraičinsvidrės
 7. Gausiažiedės svidrės
 8. Gelsvosios visgės
 9. Gojinės miglės
 10. Hibridinės svidrės.
 11. Paprastosios miglės
 12. Paprastosios smilgos
 13. Paprastosios šunažolės
 14. Pašariniai motiejukai
 15. Pieviniai pašiaušėliai
 16. Pievinės miglės
 17. Pelkinės miglės
 18. Nendriniai eraičiai
 19. Raudonieji eraičiai
 20. Siūliniai eraičiai
 21. Smulkieji motiejukai
 22. Šiurkštieji eraičiai
 23. Šuninės smilgos
 24. Tikrieji eraičiai
 25. Vienametės miglės
-